

Zprávy, informace, oznámení

Ze zasedání Kolegia rektora UP

Naposledy v kalendářním roce 1999 se sešlo Kolegium rektora UP 16. 12. V úvodu zasedání poblahopřál rektor UP prof. L. Dvořák, CSc., novým děkanům ke zvolení do funkce. Doc. L. Hornová, prorektorka UP pro zahraniční styky, informovala přítomné o druhém roce programu SOCRATES. Požádala děkány fakult, aby zvýšili zájem o tyto programy, apelovala na ocenění učitelů, kteří výjezdy studentů připravují a starají se o příjíždějící. Podle názoru doc. Hornové by UP měla dbát na zvýšení nabídky kurzů v cizím jazyce, zlepšit služby, kreditní systém, nabízet kurzy vedoucí k titulu. Prorektor RNDr. J. Tillich připomněl, že v souvislosti s rozšířením nabídky kurzů v cizím jazyce je nutná akreditace tohoto oboru, a znovu požádal děkány fakult, aby o tuto akreditaci požádali.

Prof. L. Dvořák, CSc., informoval o iniciativě studentů zlínské fakulty VUT (viz ŽUP č. 14/99, s. 1), kteří protestují proti vládnímu

návrhu rozpočtu ČR, a o reakci děkanů jednotlivých fakult UP na tuto výzvu. Dále hovořil o průběhu jednání s představiteli Koordinační odborové rady (doc. Luža a dr. Klupal) a o sporných bodech návrhu *Kolektivní smlouvy*.

Prof. K. Lenhart, DrSc., prorektor UP pro vědeckobadatelskou činnost, připomněl nutnost schválit výzkumné záměry fakult na Vědecké radě UP dne 17. 1. 2000, příslušné materiály měly být předloženy prof. Lenhartovi do 5. 1. 2000. Prof. F. Vaverka, CSc., se zajímal o zkušenosti fakult s profesními doktoráty. V diskusi bylo dohodnuto, aby poplatky za rigorózní řízení byl stanoven na 10 až 15 tisíc Kč. Kvestor a právník UP navrhnou pravidla pro výběr těchto poplatků.

Ze zápisu ze zasedání Kolegia rektora UP vybrala

-raf-

Informace Ústřední knihovny UP

Ústřední knihovna UP rozšiřuje od ledna 2000 svou výpůjční dobu, takže ji můžete navštívit i v sobotu. Od pondělí do čtvrtka je otevřeno od 9.00 do 22.00 hod., v pátek od 9.00 do 19.00 hod. a v sobotu od 9.00 do 13.00 hod.

V souvislosti s chystaným využíváním identifikačních karet na UP jsou od 3. 1. 2000 zrušeny registrační poplatky a kauce zahraničních studentů. Knihy, které nemají překročenu výpůjční lhůtu, mohou být vráceny u informační služby při vstupu do knihovny. Všechny ostatní služby se vyřizují pouze u pultu A v prvním patře knihovny. V prostorách knihovny jsou zpřístupněny čtyři počítačové učebny.

RNDr. D. Lošťáková,
ředitelka ÚK UP

Děkan Přírodovědecké fakulty UP v Olomouci vypisuje

výběrové řízení

na obsazení následujících míst:

- profesor botaniky se zaměřením na mykologii a rostlinnou patologii;
- profesor analytické chemie se zaměřením na elektroanalytické metody;
- odborný asistent pro optometrii;
- dva odborní asistenti pro matematickou analýzu.

Kvalifikační předpoklady: u profesorů a docentů jmenování v příslušném oboru, vysokoškolské vzdělání v příslušném oboru, praxe a publikační činnost v oboru, morální a občanská bezúhonnost.

Příhlašku doloženou životopisem, osobním dotazníkem, doklady o vzdělání, přehledem odborné praxe a seznamem publikační činnosti zašlete do čtyř týdnů po zveřejnění v tisku.

Doc. J. Lasovský, CSc.,
děkan PFF UP

Jen několik řádků

Požadavky členství

Ve zprávě evaluační komise CRE se tvrdí, že UP by měla zvládnout požadavky členství v EU, avšak mnohé si dosud plně neuvědomila. Nevadí se, které požadavky to jsou, ani kolik jich je.

Co si tedy neuvědomujeme? Nepochybně skutečnosti, kterými se UP liší od prosperujících univerzit zemí EU, ve kterých nedosahuje mezinárodního standardu a které se započítávají do ukazatelů kvality. My jim však nedáváme patřičnou váhu, nebo je prostě nemáme v našem omezeném zorném poli.

Jak ale takové požadavky můžeme zvládnout, když si je neuvědomujeme? Je nejvyšší čas jasně je pojmenovat a celé akademické obci ukázat způsob, jak je chceme splnit v období všeobecné finanční nouze. Měli by o tom promluvit explicitně, jasně a srozumitelně ti, kdo nesou břemeno odpovědnosti za vývoj a směřování naší alma mater do integrované Evropy. Nebo ještě lépe ti, kdo z vlastní zkušenosti dobře vědí, o čem je tu řeč, neboť v zahraničí strávili dlouhý čas, mají na univerzitách početné přátele a spolupracovníky a na rozdíl od nás ostatních vidí rozdíly – velké i malé – naprosto jasně. Všichni si přece přejeme, aby stav univerzity a její fungování odpovídalo západoevropské kvalitě.

M. Hejtmánek

Přijímací řízení k doktorskému studiu na FF UP

Filozofická fakulta UP v Olomouci vypisuje přijímací řízení do doktorského studijního programu v těchto oborech: andragogika; anglická a americká literatura; anglický jazyk; česká literatura; český jazyk; filozofie; francouzská literatura; historie – české a slovenské dějiny; historie – obecné dějiny; klinická psychologie; německá literatura; německý jazyk; pedagogická psychologie; politologie; polský jazyk; pomocné vědy historické; románské jazyky; ruská literatura; ruský jazyk; sociologie; teorie

a dějiny hudby; teorie a dějiny literatury, divadla a filmu; teorie a dějiny výtvarných umění; teorie literatury.

Doktorské studium v těchto oborech se realizuje ve dvou formách: prezenční (interní) a kombinované (externí). Příhlašky je možné podávat do konce měsíce března na oddělení VBZ, FF UP, Křížkovského 10, 771 80 Olomouc. Další informace a formuláře přihlášek jsou k dispozici tamtéž.

-ffup-

Otevření nových počítačových učeben

k dispozici cca 400 volně přístupných počítačů (další dvě počítačové učebny byly otevřeny v Informačním centru UP ve Zbrojnici, ostatní jsou na jednotlivých fakultách a kolejiích).

Studentům FF UP, ale i ostatním fakult je počítačová učebna k dispozici od 10. 1. 2000. Její provoz v měsíci lednu zajišťuje jeden operátor v době od 8 do 16 hodin, ale již od příštího měsíce budou mít provoz učebny na starosti dva kvalifikovaní pracovníci, připravení studentům kdykoliv pomoci radou i skutkem, a otevírací doba bude prodloužena asi do 21.30 hodin.

O týden později se „nadělovalo“ na koleji B. Václavka, která prošla kompletní generální rekonstrukcí, za niž bylo zapláceno 22 milionů Kč. Podle ing. B. Pirklové, ředitelky Správy kolejí a menz, vynaložila SKaM na opravy kolejí a menz v uplynulých sedmi letech celkem 140 milionů korun, z toho 35 milionů na nákup drobného hmotného (investičního) majetku (nábytku, lampiček apod.). 82 milionů Kč na externí opravy a 23 milionů Kč na investice.

Od začátku roku 1999 bylo na Václavkové koleji naplánováno zřízení počítačové učebny v prostoru bývalé skriptárny. Tato počítačová učebna byla spolu s novou tělocvičnou, doplněnou šatnami a kvalitním sociálním zázemím, slavnostně otevřena ve středu 22. 12. 1999. Současně s vybudováním počítačové učebny a tělocvičny bylo také zrekonstruováno atrium koleje, vrátnice a zřízena malířskomatěračská dílna. I tyto úpravy si vyžádaly náklady ve výši 4,5 milionu Kč. Dalších 750 tisíc Kč investovala SKaM do nákupu 21 moderních počítačů a barevné tiskárny (dodavatelem byla opět firma Autocont). Veškeré finanční prostředky byly čerpány z nekráceného rozpočtu SKaM, za což ing. B. Pirklová a přítomný rektor prof. L. Dvořák poděkovali vstřícnému a schopnému managementu UP.

Dokončení ze str. 1
Počítačová učebna na Václavkové koleji, jejíž příjemné prostředí umocňuje praktický nábytek od firmy Klasa Otice, je pro studenty UP, kteří o ni projevují velký zájem, otevřena od 4. 1. 2000 v pracovní dny od 8 do 16 hodin, ale zřejmě již od příštího týdne bude její provozní doba prodloužena.

-raf-

Výstava textilní tvorby

V úterý 11. 1. 2000 byla v 17 hodin v Galerii Výpád (Purkrabská 2) slavnostně zahájena výstava s názvem *Otevřené*, která přináší průřez textilní tvorbou studentů Katedry výtvarné výchovy PdF UP. Výstava potrvá do 4. 2. 2000 a je přístupná od pondělí do pátku v době od 13 do 18 hodin.

-red-

Z redakční rady

Redakční rada Žurnálu UP se na svém předvánočním zasedání 15. 12. 1999 zabývala minianketou, kterou uskutečnili její členové na svých fakultách. Vyplývá z ní, že mnoho učitelů čte Žurnál pravidelně, studenti spíše jen občas a příležitostně. Respondentům se nelíbí dlouhé články, v Žurnále jim chybí humor. Uvítali by více obrázků a aktuálních zpráv i ze studentského a společenského života na UP a také články potřebné pro výkon profese. Žurnál chápou jako zavedený informační bulletin fakult a dalších složek UP, jehož výtisky nezůstávají ležet, ale jsou v univerzitní obci rychle rozebrány.

Příspěvky výše uvedeného typu bychom s radostí otiskovali, kdyby se našli autoři, kteří by je redakci nabídli, a zpestřili tak obsah univerzitního listu.

-red-

Zprávy, informace, oznámení**Příliš nízká účast členů SR UP**

K hlavním bodům programu zasedání Správní rady UP, které proběhlo 6. 12. 1999, bylo projednání konečné verze *Dlouhodobého záměru UP* a projednání a vydání souhlasu SR UP s dispozicí s nemovitým majetkem. K prvnímu tématu přednesl úvodní komentář rektor UP prof. L. Dvořák, CSc., přítomní členové SR UP podali další připomínky (ing. T. Kopriva nastínil účel dlouhodobých záměrů z hlediska ministerstva, dr. P. Cink objasnil záměr zákonodárce, ing. T. Kvapil a ing. J. Březina sdělili své námítky vůči některým formulacím, atd.). Přítomní členové SR UP doporučili, aby rektor UP informoval o všech připomínkách Akade-

mický senát UP a Vědeckou radu UP, a podpořili záměr vedení UP sestavit další dlouhodobé strategické dokumenty UP.

Vzhledem k tomu, že Správní rada UP nebyla schopna přijmout usnesení (sešlo se pouze sedm členů), bylo projednání a vydání souhlasu SR UP s dispozicí s nemovitým majetkem (odprodej pozemků parcely a objektu na Nové ulici) odloženo na příští jednání SR UP, jehož termín byl předběžně stanoven na 28. 2. 2000.

Ze zápisu jednání SR UP vybrala

-mav-

Stručně

Katedra experimentální fyziky PřF UP, oddělení biofyziky uspořádala 20. 12. seminář RNDr. T. Polívky, Ph.D., na téma **Femtosekundy, fotosyntéza a Nobelova cena za chemii.**

V pondělí 17. 1. 2000 na svém zasedání **Vědecká rada UP** projednala návrhy na jmenování profesorem, výzkumné záměry UP (zprávy za rok 1999) a definitivní verzi Dlouhodobého záměru UP.

-red-

Zimní sportování ve zkuškovém období

Pracovníci sekce TV a sportu Akademik centra FTK UP pro vás připravili ve zkuškovém období (3. 1. – 11. 2. 2000) nabídku sportovních aktivit, ze kterých si jistě vyberete i vy.

Aerobik: Po 14.15–15.30, St 14.15–15.30 (T1 Hynaisova)

Badminton: Po 13.00–1.30, St 13.00–14.15 (SH UP, zadní plocha)

Basketbal: St 19.30–21.30 (T1 Hynaisova)
Kondiční kulturistika: kdykoliv v provozní době Fitcentra se slevou 40%

Kopaná: St 14.15–15.30 (SH, zadní plocha), Pá 13.00–14.30 (SH, zadní plocha)

Plavání: Út 13.00–14.30 (bazén 1/8 – až od 18.1. 2000), St 19.30–21.00 (bazén 2/8)

Sebeobrana: Út 13.30–15.00 (SAMURAJ – Koruna), St 19.30–21.00 (SAMURAJ – Koruna)

Tenis: Po 12.00–13.00 (Milo), St 13.00–14.00 (Milo), Čt 13.00–14.15 (SH, zadní plocha)

Volejbal: Út 14.00–15.30 (SH, 1–3), St 17.30–19.30 (T1 Hynaisova – pokročilí)

ZvTV: St 17.00–18.00 (sál Václavkova kolej – od 12.1.)

Jóga: St 18.00–20.00 (sál Václavkova kolej – od 12.1.)

V úterý 21. 12. 1999 přijal rektor UP ve své pracovně dvě významné osobnosti olomouckého hudebního života. Známému olomouckému varhaníkovi prof. A. Schindlerovi (na snímku T. Jemelky vlevo) věnoval Pamětní medaili k 50. výročí vzniku obnovené univerzity a zároveň předal blahopřejný dopis jubilujícímu prof. MUDr. J. Procházce, CSc., bývalému pracovníkovi LF UP a dlouholetému předsedovi Kruhu přátel hudby a Spolku pro komorní hudbu.

-raf-

Pravidelná cvičení v letním semestru budou zahájena od 14. 2. 2000 ve stejném rozsahu jako v zimním semestru.

Současně zveřejňujeme nabídku celodenních lyžařských zájezdů do středisek v Jeseníkách v termínech: 25. 2., 24. 3., 14. 4. 2000.

Bližší informace budou zveřejněny v únoru 2000, sledujte vyhlášky.

*PhDr. A. Orlová,
vedoucí sekce Tv a sportu*

V pondělí 10. 1. přijal rektor UP prof. L. Dvořák, CSc., ve své pracovně doc. MUDr. M. Bučka, CSc. (na snímku T. Jemelky), přednostu Kliniky chorob kožních a pohlavních LF UP. Při příležitosti významného životního jubilea předal rektor oslavenci zlatou medaili Za zásluhy o rozvoj UP. V úterý 11. 1. udělil prorektor UP prof. K. Lenhart, DrSc., za přítomnosti doc. P. Ambrose, Ph.D., děkana CMTF UP, tytéž medaile dvěma pracovníkům CMTF UP, Mgr. Z. Kašíčkovi a dr. J. Novotnému, jimiž ocenil jejich celoživotní dílo. Zlatou medaili Za zásluhy o rozvoj UP předal prof. K. Lenhart, DrSc., za přítomnosti prorektorů a děkana FF UP doc. V. Rehana tentýž den i doc. PhDr. E. Spálenému, který před čtyřiceti roky zakládal Katedru aplikované lingvistiky při FF UP s celouniverzitní působností a dlouhá léta stál v jejím čele.

-raf-

Habilitace a profesury**Lékařská fakulta**

Ve čtvrtek 13. 1. 2000 se uskutečnilo na zasedání Vědecké rady Lékařské fakulty UP v 10 hodin v posluchárně na Neurologické klinice LF UP (I. P. Pavlova 6, Olomouc) habilitační řízení s MUDr. Vlastimilem Procházkou, Ph.D., odborným asistentem II. interní kliniky LF UP v Olomouci, v oboru **vnitřní nemoci**. Habilitand předložil práci na téma *Endoskopická retrográdní cholangiopankreatikografie v diagnostice a léčbě biliárních komplikací laparoskopické cholecystektomie* a pronesl habilitační přednášku *Endoskopická léčba chirurgických komplikací biliárního traktu*. Jeho oponenty byli prof. MUDr. P. Dítě, DrSc. (LF MU Brno), doc. MUDr. J. Kotrlík, CSc. (I. LF UK Praha) a prof. MUDr. J. Ehrmann, CSc. (LF UP Olomouc).

V 11 hodin následovalo habilitační řízení s MUDr. Janem Dostalíkem, CSc., přednostou Chirurgického oddělení Městské nemocnice v Ostravě, v oboru **chirurgie**. Ve své habilitační práci se zabýval problematikou *Laparoskopické operace kolorektálních malignit*. MUDr. J. Dostalík proslovil habilitační přednášku nazvanou *Laparoskopické výkony na žaludku a tenkém střevě*. Oponovali mu prof. MUDr. J. Michek, DrSc. (Úrazová nemocnice Brno), prof. MUDr. J. Wechsler, CSc. (LF MU Brno) a doc. MUDr. K. Vysloužil, CSc. (LF UP Olomouc).

-lfup-

Filozofická fakulta

Dne 19. 1. 2000 proběhne před Vědeckou radou Filozofické fakulty UP v zasedací místnosti FF UP – U1 (Katedra teorie a dějin dramatických umění, Křížkovského 8) ve 13.00 hod. habilitace PhDr. Bohumila Koukoly, CSc., vedoucího Ústavu společenských věd Slezské univerzity v Opavě, v oboru **psychologie**. Předložená habilitační práce má název *Psychologie zdraví*. Oponenty jsou prof. J. Křivohlavý, CSc., prof. L. Míček, CSc., prof. J. Mareš, CSc.

Habilitační přednáška je věnovaná psychologii zdraví.

Ve 14.15 hod. proběhne řízení ke jmenování profesorem doc. PhDr. Jiřího Musila, CSc., docenta na Katedře křesťanské výchovy CMTF UP, v oboru **psychologie**. Členy hodnotící komise jsou prof. S. Kratochvíl, CSc. (předseda), prof. Z. Matějček, CSc., prof. J. Křivohlavý, CSc., prof. J. Švancara, CSc., doc. V. Řehan. Téma přednášky: *Koncepce výuky psychologie na teologické fakultě*.

Od 15.15 hod. bude probíhat habilitace PhDr. Ladislava Daniela, Ph.D., vedoucího kurátora Muzea umění v Olomouci a externího učitele na Katedře teorie a dějin výtvarných umění FF UP, v oboru **dějiny výtvarných umění**. Habilitační práce a přednáška budou uvedeny pod názvem *Benátčané – malířství 17. a 18. století z českých a moravských sbírek*. Oponenty jsou doc. J. Kropáček, CSc. (UK Praha), PhDr. O. Pujmanová, DrSc. (NG Praha), JUDr. et PhDr. L. Machytková, DrSc. (Olomouc).

-ffup-

Středisko Britské rady informuje

Středisko Britské rady v Olomouci (The British Council, Křížkovského 14) srdečně zve k návštěvě zájemce o studium angličtiny z řad začátečníků i pokročilých, kterým nabízí bohatou knihovnu a informační servis o Spojeném království Velké Británie a Severního Írska. Pro širokou veřejnost také organizuje přednášky v angličtině v rámci Anglického klubu (Open English Club) a mezinárodně platné zkoušky z anglického jazyka, tzv. cambridgeské zkoušky.

Středisko Britské rady v Olomouci oznamuje, že bude mimořádně zavřeno v sobotu 22. a v úterý 25. 1. 2000.

-špa-

Události

Další etapa budování datové metropolitní sítě UP ukončena

V pondělí 6. 12. 1999 úspěšně obhájili řešitelé z IC UP – Centra výpočetní techniky dvouletý projekt programu „Rozvoj informační infrastruktury pro výzkum a vývoj“, který vyhlásilo MŠMT ČR v roce 1997. Program byl zaměřen na budování vysokorychlostních počítačových sítí, zvyšování výpočetních kapacit superpočítačových center ČR a zavádění moderních služeb počítačových sítí s přímým vědeckým využitím.

Program řešitelů CVT UP byl zaměřen na rozšíření fyzické infrastruktury metropolitní počítačové sítě Univerzity Palackého UPONET a na zvýšení přenosových rychlostí na již vybudovaných optických trasách. V rámci řešení projektu bylo v letech 1998–99 realizováno připojení bezdrátovým spojem areálu PřF na ulici Šlechtitelů a vybudována nová trasa optických kabelů v délce 3,5 km propojující budovu Teoretických ústavů Lékařské fakulty s areálem Fakulty tělesné kultury v Neředíně, kde je připojeno na páteřní metropolitní síť všech pět budov (včetně dvou budov adaptovaných kolejí). Po ověřovacím provozu bude v březnu roku 2000 přeložen bezdrátový spoj, který dosud připojoval areál FTK, na některou

další budovu UP (PdF – Purkrabská, FTK – Hynaisova). Druhou částí řešeného programu bylo zvýšení přenosových kapacit na vybudovaných optických spojích. Jedná se o vysokorychlostní technologii s protokolem ATM s rychlostí přenosu 155 Mbit/s. Touto technologií byly připojeny fakulty PdF, CMTE, FTK a PřF v Hejčíně.

Výrobce řídicích prvků metropolitní sítě je americká firma FORE Systems. Řešení metropolitní sítě UPONET ji zaujalo natolik, že vydala informace o síti UP ve svém oficiálním časopise *FOREwords*, který byl distribuován odborné veřejnosti na nejvýznamnějších veletrzích zaměřených na telekomunikační techniku v Evropě (např. ComNet v Paříži).

Jedním z dalších pozitiv ukončeného projektu je využití optických vláken pro propojení telefonních ústředěn UP. V posledních dnech roku 1999 byla instalována ústředna na FTK a fakulta přešla na interní telefonní systém UP. Celkové náklady na popsanou etapu budování metropolitní sítě činily 5920 tisíc Kč, z toho 4600 tisíc Kč bylo získáno z prostředků zadavatele – MŠMT.

-zef-

Hispanisté a historikové se bavili

Závěr loňského roku a blížící se čas Vánoc byl i na půdě naší alma mater ideální příležitostí k mnoha více či méně oficiálním společenským setkáním, ale i k prezentaci pracovních a studijních výsledků.

Tak se ve středu 15. 12. 1999 v aule FF UP sešli studenti španělské sekce Katedry romanistiky FF UP, aby zde shlédli divadelní představení, které nastudovali jejich kolegové pod vedením španělské lektorky Cristiny de la Higuera. Cervantesově hře *Jeskmýně v Salamance* předcházela pantomima na téma klanění se tří králů, v níž dokonce „účinkoval“ téměř pravý velbloud, a po pantomimě následovaly nefalšované španělské tance *sevillanas*, které s našimi studenty nacvičila Mgr. L. Zajícová (mimořádně co do oblečení a temperamentu si naše české dívky se skutečnými Španělkami nezdaly).

Tentýž den v 18 hodin uspořádala Katedra historie FF UP v restauraci U Pelikána již pátý *Historický ples*, tentokrát s podtitulem *Zítřka se (zase) bude tančit všude*. Plesání ve znamení „šakalích let“ a rytmu rock'n'rollu pocítil svou přítomností i děkan FF UP doc. V. Řehan a prorektor UP pro organizaci a rozvoj doc. J. Schulz, CSc., jinak též člen Katedry historie FF UP, s velmi šarmantním doprovodem. Ples

zahájili doc. I. Bartoček, CSc., vedoucí katedry, a prof. L. Hrabová, CSc., kteří přítomné „učené společnosti“ popřáli dobrou zábavu a doporučili jí v případě pochybností o dokonalosti vlastních tanečních kreačích obrátit se na výše uvedené a na slovo vzaté odborníky, doplněné ještě přítomným prof. M. Traplem, CSc., pamětníky oněch „šakalích let“ a údajně i náruživé tanečnický.

Snímek T. Jemelky ze setkání studentů španělské sekce Katedry romanistiky FF UP

-raf-

Mezinárodní setkání matematiků

elliptiques patří mezi nejcitovanější matematické knihy českých autorů vůbec.

Kromě vědeckého programu byla pro účastníky konference připravena i řada společenských akcí. Měli tak možnost prohlédnout si nejvýznamnější historické památky města včetně interiérů radnice, vyslechnout varhanní koncert doc. Planého v chrámu sv. Michala, část účastníků byla přijata i primátorem města. Hlavní společenskou událostí ale byla sama oslava narozenin prof. Nečase, která proběhla v restauraci Zbrojnice v úterý 14. prosince, kam mu přišli kromě účastníků konference a zástupců naší univerzity poblahopřát i olomoucký primátor ing. M. Tesařík, ředitel MÚ

AV ČR doc. K. Segeth, CSc., ředitel MÚ UK prof. V. Souček, DrSc., děkan Matematicko-fyzikální fakulty UK prof. I. Nekula, DrSc., a mnoho dalších.

Konference prokázala, že Olomouc je důstojným místem pro pořádání i těch nejvýznamnějších světových akcí. Organizační výbor by chtěl proto poděkovat především doc. J. Hrabovskému, řediteli Společných laboratoří optiky PřF UP, panu F. Herberkovi, vedoucímu menzy, Mgr. R. Slabákové, Ph.D., z Katedry historie FF UP, ale i mnohým dalším, kteří přispěli ke zdárnému průběhu této konference.

*Za organizační výbor
Mgr. M. Pokorný, Ph.D.*

Dokončení ze str. 1

Studium hlasu a řeči podruhé

Ústav lékařské biofyziky LF UP, Katedra žurnalistiky FF UP a Katedra hudební výchovy PdF UP uspořádaly 13. 1. 2000 v malé posluchárně Teoretických ústavů LF UP (Hněvotínská 3) opakovaný 4. seminář univerzitního společenství pro studium hlasu a řeči (*Group for Study of Voice and Speech*).

V programu mj. vystoupili prof. J. Hubáček, DrSc. (*Biostimulační lasery a enzymoterapie v ORL*), dr. J. Bartoušek (*Mg v klinické praxi: Mýtus a skutečnost*), doc. K. Steinmetz, CSc. (*Janáčkovy nápěvky mluvy s odstupem století*), prof. F. Malotín (*Uzpůsobení toaru rtů pro tvorbu tónů na flétně – ze záznamu*), J. Kropáčková (flétna), M. Večeřová (zpěv).

-lfup-

O českém divadle a filmu v Katovicích

V předvánočním čase, ve dnech 14. – 16. 12. 1999 pobývalo pět pedagogů Katedry teorie a dějin dramatických umění FF UP na Slezské univerzitě v Katovicích. V rámci zintenzivňující spolupráce s tamějšími katedrami divadelní vědy a filmové vědy přednášeli o (zejména českém) divadle a filmu pro polské studenty. Návštěva měla především seznamovací a prezentační charakter. Po „českém dnu“ v Katovicích se v březnu 2000 uskuteční „polský den“ v Olomouci s podobným programem. Další nejbližší spolupráce zahrne vydání sborníku přednášek z obou prezentací, účast polských pedagogů a studentů na mezinárodní konferenci o divadle v audiovizuálních médiích v rámci AFO 2000 a přípravu mezinárodního diskusního fóra mladých filmových vědců. Na společném zasedání olomouckých pedagogů a Rady Institutu Nauk o kulturze SÚ se hovořilo také o perspektivách případného společného výzkumu a publikační činnosti. Garanty pobytu v Katovicích byli za divadelní vědy prof. E. Udalska a za filmology prof. T. Miczka.

-is-

Vydavatelství UP

Prosincová produkce

Filozofická fakulta

Bednaříková, H.: *Malý terminologický slovník literárněvědných dokumentů*. 1. vydání, 59 s.
Pechal, Z.: *Acta UP Rossica*. 1. vydání, 147 s.
Plhákova, A.: *Přístupy ke studiu inteligence*. 1. vydání, 306 s.

Fakulta tělesné kultury

Karásková, V.: *Acta UP Gymnica XXX*. 1. vydání, 63 s.

Lékařská fakulta

Dvořáčková, S.: *Praktikum lékařské chemie a biochemie*. 1. vydání, 146 s.
Dvořáčková, S.: *Příklady z lékařské chemie a biochemie*. 1. vydání, 62 s.
Šimánek, V.: *Acta UP Biomedical Papers* 143. 1. vydání, 145 s.

Pedagogická fakulta

Rašková, M.: *Úvod do elementárního učení o přírodě a společnosti*. 1. vydání, 34 s.
Holoušková, D.: *Jak psát diplomové práce*. Druhé přepracované vydání, 111 s.

Vydavatelství UP

Lichnovský, V.: *Základy histologie pro bakaláře*. Dotisk 1. vydání z roku 1997, 57 s.
Musil, J.: *Speciální psychologie*. 1. vydání, 295 s.

-haupt-

Z vědeckých pracovišť UP**O disproporcii antibiotické politiky s MUDr. M. Kolářem**

Pracovníci Antibiotického střediska FN v Olomouci v loňském roce zahájili ve středoevropských podmínkách unikátní výzkum kmenů enterokoků rezistentních na vankomycin, o jehož přiblížení čtenářům Žurnálu UP jsme požádali MUDr. M. Koláře, vedoucího tohoto střediska a odborného asistenta Ústavu mikrobiologie LF UP.

Pane doktore, jaké okolnosti vás k tomuto výzkumnému úkolu přivedly?

Jednalo se o hematologické pacienty trpící leukémií a léčené v naší fakultní nemocnici, v jejichž klinických materiálech se objevily enterokoky rezistentní (tzn. odolné) vůči vankomycinu, který patří ve středoevropských podmínkách k neúčinnějším antibiotikům vůči těmto typům bakterií. Tyto bakteriální kmeny s nepříznivým fenotypem jsme popsali my v Olomouci jako první v České republice. (Fenotyp: soubor všech pozorovatelných vlastností a znaků organismu, výsledek interakce jeho genotypu a prostředí, pozn. red.)

Jaké je použití vankomycinu v léčebné praxi?

Vankomycin je záložní antibiotikum primárně určené k použití proti těm bakteriím, které jsou rezistentní k běžně používané terapii. Tzn. aplikuje se teprve tehdy, když jiná antibiotika selhala, nebo když je prokázána rezistence k jiným antimikrobním preparátům.

Do jaké míry jsou tyto rezistentní enterokoky pro leukemické pacienty nebezpečné?

Tyto kmeny představují potenciální nebezpečí, protože se velmi obtížně léčí. U pacientů trpících leukémií mohou vyvolat vážnou infekci, např. infekci dolních cest dýchacích, infekci močových cest, nebo dokonce sepsi. Pak je otázka, čím budeme tyto pacienty léčit, protože preparáty primárně zaměřené na tyto typy infekcí nejsou v ČR zatím registrovány.

Mohou tyto bakteriální kmeny ohrozit uvedené pacienty na životě?

S tím jsme se našetři dosud nesetkali, ale teoreticky ano. Výskyt těchto kmenů je procentuálně sice malý, ale ohrožením může být právě jejich relativní vzestup. Nejsme zdaleka jedinou nemocnicí s výskytem těchto kmenů.

Jakým způsobem mohou pacienti vankomycin-rezistentní enterokoky získat?

Počet leukemických pacientů, nositelů těchto enterokoků, neustále roste, proto jsme si položili otázku, proč tomu tak je a odkud pacienti tyto kmeny enterokoků získávají.

Nejprve jsme se domnívali, že se kmeny enterokoků rezistentních na vankomycin přenáší v nemocničním prostředí, pravděpodobně cestou kontaktu pacientů se zdravotnickým personálem. Tuto variantu jsme vyloučili, jelikož zde existují přísná hygienicko-epidemiologická opatření a u zdravotnického personálu se laboratorním vyšetřením tyto kmeny nezjistily. Tím se tedy vyloučilo exogenní šíření těchto kmenů ve fakultní nemocnici, a proto jsme usoudili, že tyto pacienti, a zřejmě nejen oni, získávají tyto kmeny mimo nemocnici, ovšem otázkou bylo, kde. Běžná populace se s antibiotiky vyvolávajícími selekční tlak na tyto kmeny enterokoků neseťkáva, poněvadž jsou aplikována jen v nemocnicích, případně ve specializovaných centrech. (Selekční tlak léčiva se projevuje početním nárůstem bakteriálních kmenů k němu odolných a poklesem kmenů citlivých – pozn. red.)

Jediným možným zdrojem proto byla zvířata, neboť tyto případy byly už popsány, a my jsme se mohli oprít o zkušenosti ze zemí západní Evropy. Proto jsme se dohodli s ředitelem Státního veterinárního ústavu v Olomouci MVDr. J. Bardoněm, aby nám posílal kmeny enterokoků izolované ze vzorků odebraných zvířatům, což bylo koncem února loňského roku. Všechny tyto vzorky jsme pak testovali stejně jako vzorky odebrané lidem. Asi po

třech měsících jsme objevili první zvířecí kmen, který měl stejnou vlastnost jako u lidí, tzn. rezistenci na vankomycin, a to u vzorku odebraného slepici. Veterináři pro nás udělali monitoring celého chovu a ukázalo se, že výskyt těchto rezistentních enterokoků přesahuje 6 %, což je výskyt daleko vyšší než u lidí. Kmeny vankomycin-rezistentních enterokoků zjištěných u zvířat mají téměř totožné fenotypové vlastnosti se kmeny izolovanými u lidí. Lze tudíž předpokládat, že v problematice bakteriální rezistence je veterinární oblast zdrojem potenciálního ohrožení pro oblast humánní.

Jaké ohrožení máte konkrétně na mysli?

V oblasti humánní medicíny existuje antibiotická politika – restriktivní opatření pro aplikaci antibiotik. To znamená, že tzv. volná antibiotika (např. penicilin, ampicilin) může předepsat jakýkoliv lékař, ale k aplikaci tzv. vázaných antibiotik je nutný souhlas antibiotického střediska. Ve veterinární medicíně takováto opatření neexistují, dokonce do nedávné doby zde ani nebyla stanovena pravidla pro monitorování vývoje rezistence bakteriálních kmenů.

Mám pocit, že v humánní medicíně velmi přísně hlídání antibiotika, aplikovaná jen v indikovaných případech, se užívají ve veterinární medicíně plošně na celé velkochovy. Antibiotika se ve veterinární medicíně navíc neuvěřují jen v terapii, ale dokonce jako růstové promotory, tzn. že urychlují růst. Tato disproporce v používání antibiotik mezi humánní a veterinární medicínou by se měla

co nejdříve odstranit a upravit zákonou normou, ale tyto snahy narážejí na odpor, zejména z důvodů ekonomických.

Jaký je řetězec přenosu těchto kmenů ze zvířat na člověka?

V rámci střední Evropy jsme první pracovištěm, které popsalo tyto vankomycin-rezistentní enterokoky nejen u leukemiků, ale i u zvířat (slepice). Řetězec přenosu ze zvířat do lidské populace zatím u nás nebyl popsán, protože je to velmi složitý epidemiologický problém. Ovšem náš výzkum stále probíhá a zřejmě budeme v této věci spolupracovat i s epidemiology.

Nabídl vám při tomto výzkumu spolupráci některé vědecké pracoviště v zahraničí?

Dostali jsme nabídku spolupráce z Belgie, z fakulty veterinární medicíny univerzity v Gentu, kam budeme tyto kmeny bakterií odesílat. Doufáme, že se nám na základě vyšetření genotypového podání prokáže shodnost kmenů lidských se zvířecími. (Genotyp: soubor všech genů organismu, pozn. red.)

Publikovali jste už výsledky svého výzkumu?

Na začátku tohoto roku má vyjít článek o dosažených výsledcích naší práce v českém impaktovaném časopise *Veterinary Medicine*, který je vydáván v angličtině, a letos bude naše práce publikována také v impaktovaném časopise *Biologia*.

Za rozhovor poděkovala

R. Fífková

Rozhovor**O doktorském studiu na Katedře historie FF UP**

Katedra historie FF UP je oprávněna realizovat doktorské studium v oborech české a slovenské dějiny, obecné dějiny a pomocné vědy historické. Organizačním vedením doktorského studia je pověřena PhDr. Jana Burešová, CSc., které jsme položili několik otázek.

Kolik doktorandů v současnosti studuje na vaší katedře?

V současné době na katedře historie studuje 28 doktorandů v kombinované formě studia, což je nový výraz pro externí studium, a 4 studenti v prezenční formě. To je podle vyjádření nového vysokoškolského zákona nám známá interní forma studia. Nejvíce doktorandů – deset vede prof. M. Trapl, CSc., sedm doktorandů má na starosti doc. I. Barteček, CSc., několik doktorských studentů vede také doc. J. Bartoš, DrSc., a dále spíše jednotlivě prof. L. Hrabová, CSc., doc. J. Schulz, CSc., doc. J. Bistřícký, CSc., a prof. J. Horejske, CSc.

Kolik vašich doktorandů absolvovalo studijní pobyt v zahraničí?

Od roku 1993, kdy se (po upuštění od vědecké aspirantury směřující k hodnosti kandidáta věd CSc.) obnovila forma vědecké přípravy v podobě doktorského studijního programu, úspěšně ukončilo studium pět interních doktorandů. Téměř všichni absolvovali studijní i výzkumný pobyt také v cizině, např. Mgr. D. Schallner rok na univerzitě v německém Meinsu, kde pracoval na tématu „Veřejné mínění sudetských Němců ve 30. a 40. letech 20. století“. Mgr. M. Elbel, M.A., Ph.D., který zpracoval doktorskou práci na téma „Bohemia Franciscana. Františkánský řád a jeho působení v českých zemích v 17. – 18. století“, a Mgr. J. Stejskal, M.A., Ph.D., který se zabýval životem a dílem Jana Jeronýma z Prahy, absolvovali měsíční stáž na Středoevropské univerzitě v Budapešti.

Mgr. R. Slabáková, Ph.D., studovala formou „co-tutelle“, tzn. souběžně na naší katedře a na univerzitě ve francouzském Grenoblu, kde také velmi úspěšně obhájila svou doktorskou práci „Le destin d'une famille noble émigrée d'origine française dans l'Empire des Habsbourg et en Tchécoslo-

vaquie de la fin du XVIIIe aux années trente du XXe siècle: les Mensdorff-Pouilly“. V současné době už všech pět absolventů interního doktorského studia pracuje na naší katedře, kam byli přijati na základě konkurzního řízení.

Dají se vašim doktorandům získávat pro své vědecké projekty grantovou podporu?

Ano, někteří z nich jsou velmi úspěšní v získávání grantových podpor pro své výzkumy.

Nejvýrazněji snad Mgr. D. Schallner, který se podílí na dvou projektech podpořených Grantovou agenturou ČR. Ve spolupráci s H. Krejčovou z Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR se zabývá problematikou antisemitismu ve spisech mimořádných lidových soudů v letech 1945–1948. Druhý projekt, který řeší naše katedra ve spolupráci s Univerzitou J. E. Purkyně v Ústí nad Labem (hlavní nositelé doc. J. Bartoš, DrSc., a doc. Z. Rađvanovský) a na němž rovněž participuje, nese název „Historie okupovaného pohraničí: Sudetská župa 1938–1945“. Samostatně získal Mgr. D. Schallner vnitřní granty pro svůj výzkum „Recepte katolického modernismu v českém prostředí“ (1998) a „Pokusy o samostatnou židovskou politiku v českých zemích první poloviny 20. století“ (1999).

Mgr. M. Elbel, M.A., Ph.D., získal vnitřní grant UP pro „Výzkum československého exilu“, Mgr. J. Stejskal, M.A., Ph.D., spolu s prof. L. Hrabovou, CSc., jsou nositeli vnitřního grantu UP, jenž má umožnit tvorbu „Datábase pramenů ke středověkým dějinám a historiografii“.

Jaké významné úkoly řeší interní doktorandi na vaší katedře v současné době?

Současní čtyři interní doktorandi jsou zatím na počátku své práce, dva z nich momentálně pobývají v zahraničí: Mgr. M. Crhová, která se už jako studentka úspěšně prezentovala na odborné konferenci k výzkumu dějin politických stran v 19. a 20. století svým příspěvkem „Židovské politické strany za první Československé republiky“, a získala možnost spolupráce na grantu GA ČR k výzkumu židovské problematiky, na Středoevropské univer-

Zkušenosti ze zahraničí

K titulománii v jižní Evropě a u nás

Nedávno jsem se vrátil z jižní Evropy (byl jsem v Itálii, ve Španělsku a teď právě odjíždím do Portugalska) a přečetl jsem si zpětně několi čísel Žurnálu. Chtěl bych se připojit k diskusi o titulománii: Nejprve obecně – pokud máme mnoho titulů, měl by vyšší titul pohlcovat nižší. Proč se nezruší za komunismu zavedené tituly CSc. (co je to vůbec *kandidát věd*?) a DrSc., zvláště když dnes můžeme přinejmenším CSc. nahradit Dr. nebo Ph.D. Titul by měl být pro jeden obor jen jeden a pouze, je-li nositel titulů absolventem různých oborů (např. RNDr. a PhDr.), mohlo by být titulů více, ale i tak by mohl v běžném styku stačit jeden titul – Dr. (samozřejmě tam, kde na tom záleží, je nutno doktoráty a jiné tituly vyčísřit). Zkrátka je doktor (nebo má pedagogický titul) a oslovovat jej nelze *pane trojnásobný doktore*. Jako naprosto nepochopitelná se jeví zásada, stanovená do budoucna, že Mgr., který složí doktorát Ph.D., se bude psát Mgr. XY, Ph.D., a nikoliv Ph.D. XY, nebo XY, Ph.D.

Zevšeobecnění titulu *professor* v jižní Evropě, o kterém píše doc. M. Hirschová (mimo chodem, ve formě, kterou uvádí Žurnál, jde o portugalskou verzi – italsky je to *professore*, francouzsky *professeur*, španělsky jako česky *profesor*), nelze ovšem brát tak, že nic neznamená. Je pravda, že toto označení se používá pro každého vyučujícího na vysoké škole, ale tatáž situace je v USA – má se snad vyučující oslovovat *pane odborný asistente*, když i středoškolský učitel je pro veřejnost *profesor* a když kdejaká sekretářka či písárka je vedena jako *odborná asistentka*? Je trochu legrační, že v době, kdy se Američané začínají přizpůsobovat Evropě zkrátkou Dr., my se přizpůsobujeme Američanům.

V Itálii je oslovení *professore* nejčastější, jde o titulaturu vnější; vnitřní (funkční) rozdělení na profesora zatímního, výpomocného (tedy asistenta), docenta (*ordinario* nebo *titolare*), řádného a definitivního (*di ruolo*) se samozřejmě neuvádí, prakticky jen v kariérovém řádu, nebo tam, kde na tom z nějakého důvodu záleží.

O doktorském studiu na Katedře historie FF UP

Dokončení ze str. 1
zité v Budapešti a Mgr. M. Junek, v souvislosti se svým zájmem o česko-slovenské vztahy na přelomu 19. a 20. století, v bratislavské Univerzitě Komenského, kde získal roční stipendium.

Další z doktorandů Mgr. K. Válová pracuje na tématu „*Curia episcopalis 1667–1770*“ a v březnu roku 2000 se chystá na měsíční studijní pobyt ve Vídni, podařilo se jí totiž získat stipendium rakouské a české vlády Action. Poslední z doktorandů Mgr. R. Pavličková se zabývá problematikou kulturního prostředí dvora olomouckého biskupa Karla z Liechtensteina-Castelcornu ve světle jeho osobní korespondence.

Kde publikují vaši doktorandi výsledky své vědecké práce?

Všichni zmiňovaní samozřejmě před obhajobou a pak i po ní publikovali své dílčí studie v odborném tisku, přečtuš v různých historických sbornících. (Podrobnou bibliografii naleznete v Informační příručce Katedry historie FF UP, Olomouc 1999.) Úspěšně vedou semináře, získali studenty i pro své volitelné semináře nebo vedou studentské kvalifikační práce – seminární, bakalářské a diplomové.

Za rozhovor poděkovala

R. Fífková

Ve Španělsku je situace podobná s tím rozdílem, že odstupňování je bližší americkému systému (španělský systém je ovšem starší). Ač má vlastní nomenklaturu – titul *profesor asistente* není třeba překládat, je nutné podotknout, že jeho úvazek není trvalý – obnovuje se pro roce, případně po delším časovém období, dále *profesor titular* (docent) a *catedrático* (tj. ten, kdo drží katedru) – univerzitní profesor. Dříve mohl být *catedrático* na katedře (oddělení) je jeden, dnes mohou být všichni, kdož splňují podmínky. Ale všichni jsou pro veřejnost profesori.

Neexistuje ani titul *MUDr.*, nýbrž pouze lékař – *médico* (uvádíme např. u lékařů atestace v titulu?), také ne *JUDr.*, ale *abogado*, *juez* apod. Pak vlastně nastává rovnost jednotlivých absolventů, neboť lékaři nejsou zvýhodněni před humanitními intelektuály. Ale nutno přiznat, že dnes nastává inflace doktorátů na celém světě, protože doktorát absolvují i malíři a architekti. Na návštěvce se může objevit ne zkratka, ale označení, čeho se titul týká, např. *doctor en filosofía y letras*, ... *en historia del arte* apod.

Sám si nepamatuji, že by některý Španěl uvedl svůj titul v dopise (dr. nebo prof.), nešlo-li o striktně úřední záležitost nebo curriculum, kde je dobré znát stupeň kvalifikace. Často jsem se až po letech dověděl, že osoba, s níž si dopisují, je *dr.* a *prof.* Jedině Portugalsko je v jižní Evropě svérázné: každý, kdo absoluuje vysokou školu humanitního směru, je *Dr.* (*Doutor*), i když, což si nyní ověřím, se začíná zavádět titul *licenciata*. A ve Francii, kde k doktorátu dojdou obvykle po napsání velmi rozsáhlé práce, je např. *docent* (nebo snad *profesor*) *Maitre de Conférence*, tedy *přednáškový mis-*

tr, jinak ovšem *professeur*. Nechci zabíhat do školometských podrobností, jen poukázat na to, že i v jihozápadní Evropě se tituly používají decentněji než u nás.

Zbývají ještě tituly mimořádných profesorů (to je vlastně nejvyšší kategorie, někdy jen čestná, jindy nejlépe placená) kontraktovaných. Smluvní kontrakt na dobu určitou je doprovázen nižším platem, ale všude, včetně rozvojových zemí, jsou platy řádově či hodnotově o nulu vyšší než u nás, nebo znatelně vyšší než v jiných profesích (opět ve srovnání s námi). V naší zemi pozdější profesor Klaus, který nikdy řádně neucíl (přesto dostal jmenovací dekret), stanovil jako ministr financí profesorské platy slečným vyplňujícím v bance cifry na papíře, případně přepočítávajícím pár (někdy více) bankovek.

Jestliže se někdo domnívá, že u nás (a ještě snad v Rakousku) je titul profesora kvalitní tím, že jej podepíše prezident, pak už jen shora uvedená skutečnost naznačuje, že je to omyl. To byla svého času, za starého Rakouska i za republiky, vlastně politická kontrola vstupu intelektuálů. Dovedete si představit, jak by vypadala situace např. v USA, kdyby prezident Clinton podepisoval dekrety univerzitním profesorům? To by asi věnoval většinu svého času tomu, co se všude jinde řeší tak, že prostě každý, kdo na to má, předloží svou profesorskou kandidaturu na univerzitním fóru, a je-li kvalitní, uspěje. A nutno dodat, že to bývá už krátce po čtyřicítce. A hlavně, v USA je doba, po kterou lze uzavírat dočasné smlouvy, maximálně sedm let. Pak už jde o poměr trvalý, definitivu. Takže jak vidno, vybíráme po svém, po česku.

P. Štěpánek (PhDr., Ph.D.)

Zeptali jsme se za vás

V souvislosti s diskusí nad účelností a efektivitou některých pracovišť Rektorátu UP a opodstatněností jejich existence jsme se zeptali pořadatelů vědeckých konferencí na UP, zda při přípravě a průběhu svých akcí využili služeb Konferenčního servisu UP a jak jeho pomoc hodnotí:

Jak slouží Konferenční servis UP?

Prof. A. Lebeda, DrSc., vedoucí Katedry botaniky PřF UP: V roce 1999 jsme využili služeb Konferenčního servisu (dále KS) při přípravě a pořádání mezinárodní vědecké konference EU-CARPIA 99. Spolupráce s KS byla vynikající a jeho příspěvek k velmi úspěšnému průběhu konference považují za zcela zásadní. Pro vědecké pracovníky je činnost KS nepostradatelná, neboť toto oddělení je schopno na vysoké úrovni zajistit veškeré organizační záležitosti. Domnívám se, že by bylo účelné činnost KS náležitě ocenit s tím, že jeho aktivity budou ještě více profesionalizovány a personální obsazení bude naopak posíleno o pracovníka typu paní J. Hýbnerové.

Doc. V. Mihal, CSc., přednosta Dětské kliniky LF UP a FNO: Dětská klinika LFUP a FN Olomouc organizovala v roce 1999 dvě významné republikové konference s mezinárodní účastí s využitím služeb Konferenčního servisu UP. Byli jsme velmi spokojeni se zabezpečením všech navazujících služeb (příprava programu, ubytování, technické zabezpečení, občerstvení apod.). Obě konference měly kromě vědeckého programu i program společenský (hrad Šternberk, Muzeum umění apod.). Účastníci kongresu včetně zahraničních byli s úrovní obou kongresů velmi spokojeni.

Prof. J. Peřina, DrSc., Katedra optiky PřF UP: V roce 1999 jsme využili z části Konferenčního servisu UP k organizaci 6. centrální evropského semináře o kvantové optice v Chudobíně. Konferenční servis hlavně pomohl v řešení problémů ubytování a problémů finančních a jeho pomoc byla užitečná, i když ještě dnes není od kořetna akce zcela uzavřena.

Mgr. P. Ptáček, Katedra geografie PřF UP: V termínu 15. – 18. 7. Katedra geografie PřF UP uspořádala seminář Asociace pro kritickou ekonomii (ACE). Účastnilo se jí 30 lidí z 15 zemí Evropy. Při jejím organizování jsem spolupracoval se sekretariátem děkana a vedením kolejí a menz. Služeb Konferenčního servisu jsme tedy nevyužili.

Odb. as. MUDr. J. Sýkora, Ústav soudního lékařství a medicínského práva LF UP: Doposud jsme při organizaci vědeckých konferencí nepoužili služeb Konferenčního servisu UP, proto nemůžeme nijak jeho práci hodnotit.

Prof. F. Vaverka, CSc., děkan FTK UP: Při organizaci mezinárodní konference Pohyb a zdraví jsme s výjimkou zapůjčení panelu služeb Konferenčního servisu nevyužili. Organizaci podobných akcí zajišťujeme vlastními silami a v této praxi, která se nám osvědčila, hodláme pokračovat i v budoucnosti.

Doc. V. Voženílek, CSc., Katedra geografie PřF UP: Služby Konferenčního servisu jsem využil při organizaci dvou konferencí. Spolupráce byla vždy velmi dobrá a služby Konferenčního servisu UP mi vždy výrazně usnadnily práci a snížily náklady na realizaci konference. Věřím, že naše spolupráce bude nadále pokračovat.

Další názory na činnost Konferenčního servisu přineseme v příštím čísle Žurnálu UP.

-red-

Jubileja**Profesor Špidlík
osmdesátiletý**

Otec Tomáš Špidlík, S. J., emeritní profesor Papežského východního ústavu v Římě a čestný doktor naší alma mater, se dožil v závěru loňského roku (nar. 17. 12. 1919 v Boskovicích) osmdesát let.

Olomoucké Centrum Aletti, jehož je jubilant duchovním otcem, vydalo při této příležitosti bulletin s jeho fotografiemi a myšlenkami. Římské vydavatelství Lipa pak připravilo sborník několika Špidlíkových prací spolu s příspěvky jeho žáků s názvem *Oběma plícemi*.

V předvečer jubilea proběhlo na půdě Papežského východního ústavu slavnostní zasedání za hojné účasti profesorů a studentů, včetně tří našich otců biskupů. Na něm oslavenelec vystoupil s přednáškou na téma *Anamnesis*. Poté následoval seminář, na němž bylo hodnoceno jeho dílo z různých hledisek.

V den narozenin prof. T. Špidlíka byla v nově zbudované vatikánské kapli Redemptoris Mater sloužena slavnostní bohoslužba. Večer, na závěr *husovského* symposia, byl otec T. Špidlík spolu s několika dalšími poctěn v bazilice Santa Croce papežským vyznamenáním *Pro Ecclesia*.

Profesor Špidlík, který byl kromě jiných poct nedávno rovněž vyznamenán prezidentem V. Havlem *Státní cenou České republiky*, má obdivuhodnou vlastnost inspirovat a přivést k sobě odborníky zdánlivě neslučitelných profesí. Je nebyvalou morální autoritou, ovlivňující svými názory široký okruh vděčných posluchačů a žáků, k nimž se pisatelé tohoto příspěvku hrdě hlásí.

M. Altrichter, P. Ambros, J. Andres
Foto -tj-

**Životní jubilea
zakládajících členů
VSMO**

V lednu letošního roku slaví významná životní jubilea bývalí pedagogové UP a současně zakládající členové Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci RNDr. B. Šula, CSc. ((3. 1. 1920, PŘF UP)), PhDr. B. Eliáš-Záček, CSc. (6. 1. 1920, FF UP), prof. MUDr. M. Slavětinský, CSc. (20. 1. 1930, LF UP) a na Katedře historie FF UP působící prof. PhDr. M. Trapl, CSc. (15. 1. 1935). Jubilantům zaslal blahopřejné dopisy, v nichž výsoco ocenil jejich zásluhy, doc. J. V. Musil (ČMTF UP), předseda Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci.

-red-

Představujeme: nové profesory Univerzity Palackého

Dne 19. 11. 1999 byly ve velké aule Karolina slavnostně předány dekrety nově jmenovaným vysokoškolským profesorům, mezi nimi i osmi členům akademické obce UP. S jejich vědeckými profily budeme čtenáře seznamovat v několika příštích číslech našeho týdeníku. Dnes přinášíme portréty prvních dvou.

**Prof. MUDr. Michael Dlouhý, CSc.
(nar. 1947)**

Lékařská fakulta UP, zástupce přednosty II. chirurgické kliniky pro vědu a výzkum

Obor: chirurgie

Vědecká a výzkumná specializace prof. M. Dlouhého zahrnuje digestivní chirurgii, chirurgii jícnu, hrudní chirurgii, miniinvazivní chirurgii a endoskopii.

Je autorem (spoluautorem) 105 publikací, jedné monografie a 233 přednášek, z toho 52 v zahraničí.

Citační ohlas jeho prací je 53 citací doma i v zahraničí.

Významné publikace z poslední doby:

Köcher, M., Dlouhý, M., Neoral, Č. a spol.: *Esophageal stent with antireflux valve for tumors involving the cardia. Work in progress. JVIR, 9, 1998, č. 6, s. 1007-1010.*

Dlouhý, M.: *Ad: Laparoskopická gastrostomie: zpráva o 20 případech. Rozhl. Chir., 78, 1999, č. 8, s. 403-405.*

**Prof. MUDr. Jiří Ehrmann, CSc.
(nar. 1940)**

Lékařská fakulta UP, přednosta II. interní kliniky

Obor: vnitřní lékařství

Vědeckou a výzkumnou specializací prof. J. Ehrmanna je gastroenterologie a hepatologie.

Je autorem (spoluautorem) 78 vědeckých publikací a jedné monografie, 18 z nich bylo publikováno v zahraničí.

Citační ohlas prací: 18 citací, 3 v zahraničí.

Z nejnovějších významných publikací prof. J. Ehrmanna vybíráme:

Ehrmann, J., Konečný, M., Krč, I. (1998): *Crohn's disease: a retrospective study with regard to the Sachar's classification. Pol. Arch. Int. Med., 99 (suppl. 1), 39.*

Ehrmann J. jr., Jezdinská V., Ehrmann, J., Galuszková, D., Krč, I., Vojtěšek, B. (1996): *Immunohistochemical study of the expression of BCL-2, PCNA and P53 proteins in the patients with hepatitis B. The pilot study. Acta Univers. Palacki. Olomuc., Fac. Med., 140, 83-85.*

Ehrmann, J., Konečný, M., Vysloužil, K., Krč, I. (1998): *Crohn's disease in mono- and dizygotic twins. Digestion, 59 (suppl. 3), 136.*

Dlouhý, M., Duda, M., Janda, P., Vysloužil, K.: *Diagnostik anorektaler Fisteln. Zentralbl. Chir., 124, 1999, suppl. 2, s. 23-24.*

Poslední kongresovou přednášku nazvanou *Bedeutung der Molekularbiologie kolorektaler Karzinome für die chirurgische Praxis* (Dlouhý, M., Duda, M., Kalvoda, D., Beneš, P.) pronesl

na 8. *wissenschaft. Symposium der Stiftung Coloplast (Würzburg, SRN, 15. 10. 1999).*

Prof. M. Dlouhý je členem sedmi odborných společností, z toho dvou zahraničních, a členem výboru hrudní sekce Čes. chirurgické společnosti.

Na Lékařské fakultě UP přednáší obor chirurgie.

Svou zatím poslední kongresovou přednášku na téma *Hereditární faktory nespecifických zánětlivých onemocnění zažívacího traktu* pronesl na Českém a slovenském gastroenterologickém kongresu (Brno 9. - 11. 9. 1999).

Prof. J. Ehrmann vede jednoho postgraduálního studenta v oboru gastroenterologie. Na Lékařské fakultě UP přednáší obor vnitřní lékařství.

-red-, foto -tj-

Na pultech knihkupectví**Za studiem do ciziny**

Na sklonku minulého roku vyšlo v nakladatelství *Doplňek* druhé aktualizované vydání publikace *Za studiem do ciziny*. Knihu jistě ocení všichni naši studenti a absolventi vysokých i středních škol, kteří mají zájem o studijní pobyt v zahraničí.

Nabízí praktické informace o možnostech vysokoškolského studia v sedmácti zemích světa. Čtenáři se dovědí jak se přihlásit ke studiu, kde získat stipendium, informace o zkouškách potřebných k přijetí, informace o vízech a pojištění, typy na užitečné publikace a programy nadací podporujících studium v zahraničí. Nechybí ani odkazy na důležité internetové stránky a adresy organizací, na které se může zájemce o studium v určité zemi obrátit.

Publikace je výsledkem několikaleté činnosti Akademického informačního centra v Brně, které je společným projektem Vzdělávací nadace Jana Husa a Open Society Fund. Centrum sídlí na Staré radnici, je otevřeno nejširší veřejnosti a nabízí poradenství týkající se vysokoškolského studia v zahraničí a informace o nadacích a grantových organizacích. Zájemcům jsou zde k dispozici katalogy zahraničních univerzit, seznamy stipendií, přihlášky na testy potřebné k přijetí ke studiu v cizině, katalogy českých i zahraničních nadací a grantových organizací, bulletiny, knihy a časopisy.

(*Za studiem do ciziny*. *Doplňek*. Brno 1999, 102 str.)

-dor-

Diskuse, názory, ohlasy

Přistřihujeme našim studentům křídla?

Musím přiznat, že mě velmi nemile překvapil článek studentky Hliněné /*Ne/zrušit povinnou zkoušku z jazyka?* (Žurnál UP 13/9, str. 8) Nejen proto, že se tu znovu přetřásá tisíckrát diskutovaný a vysvětlovaný problém výuky a povinné zkoušky z cizího jazyka pro všechny studenty UP, ale především proto, jak uvažují a hlavně jednají studenti (nebo jen slečna Hliněná?), kteří mají to štěstí, že už žijí deset let v demokracii a svobodě, mají snadný přístup k informacím ze všech koutů světa, do kterých celkem snadno nakouknou (i na delší dobu) taky osobně.

Mohli si proto už možná všimnout, že jedním z kladných rysů západních studentů je, že jsou pro své učitele partnery v DISKUSI o struktuře a náplni výuky. Dovedou být velmi kritičtí a nároční v požadavcích, ale vedou o tom DIALOG, což – jak je všeobecně známo – vyžaduje alespoň dva účastníky, kteří mají šanci své názory předložit a obhajovat. Tady ale, pokud vím, druhá strana nikdy neměla šanci vyslechnout OSOBNĚ názory a konkrétní stížnosti skupiny studentů nebo jejich zástupců a vysvětlit cíle své výuky i její metodiku. Je strašně snadné pokazit něčí pověst (jak se velmi výstižně praví ve slavné árii O pohlaví) a takřka nemožné tu rychle bující rostlinu nepravd a polopravd vyvrátit z kořenu.

Jde tu tedy za prvé o problém etický a doufala jsem, že přímé a otevřené jednání je jedním z nových rysů našich studentů, kteří už nebyli charakterově pokřiveni komunistickým režimem.

Za druhé jde o způsob, jakým se shromažďují fakta a vyhodnocuje jejich validita na základě dostatečného vzorku respondentů. Slečna Hliněná píše, že si „zmapovali náladu“ studentů, že tu byly „stížnosti studentů psychologie“ a „jistě hlasy (nezanedbatelné) se ozývaly i z kateder sociologie a andragogiky, bohemistiky a historie“. Chtěla bych vědět, jaký byl počet dotazovaných studentů, zda došla k nějakým statisticky významným číslům, jaké byly dotazy a jak je vyhodnotila (jako studentka sociologie jistě ví, že závěry, KTERÉ SE PUBLIKUJÍ, by se měly dělat z průzkumu solidně provedeného).

Jednoznačným záměrem UP ve všech jejích složkách je co nejdříve začít provádět pravidelnou evaluaci výuky, poskytovaných služeb a celého „fungování“ této vzdělávací instituce a toto hodnocení by nemělo probíhat „shora“, ale hlavně „zdola“ – tj. počítáme s aktivitou studentů a všech pracovníků univerzity. Bude ale důležité, aby jednání bylo solidní, přímé a závěry se učinily až po tom výše zmíněném dialogu. Nevadí mi anonymní dotazníky (pokud ještě nejsme schopni říkat si i nepříjemné věci z očí do očí), ale je třeba, aby každý, kdo hodnotí, vznesl konkrétní námítky a návrhy na zlepšení. Zmíněný článek bohužel není dobrou ukázkou, jak by měla evaluace probíhat.

Musím se ale ještě vrátit k ústřednímu tématu článku – tj. povinné zkoušce/kreditu z cizího jazyka. Slečna Hliněná tvrdí, že studenti jsou „víceméně dospělí“, tudíž by měli sami rozhodovat, co je pro ně důležité a zajímavé. Kreditní systém, který by měl už brzy fungovat na celé univerzitě, jim to určitě do značné míry dovolá i usnadní. Přesto ale budou muset prvně „nasbírat“ kredity na disciplínách svého oboru. I tam se mohou najít takové, které student může považovat v současné chvíli za méně důležité, ale přesto ví, že za ně kredit získat musí, protože patří do akreditovaného „popisu“ daného oboru. I zkoušku z cizího jazyka (pro ty, kteří dosud

nepochopili její důležitost třeba i pro budoucího zaměstnavatele) je možno brát takto. Děkaní všech fakult UP se shodli a potvrdili návrh užšího vedení univerzity, že součástí odborného profilu každého studenta UP je znalost alespoň jednoho cizího jazyka. Jak jinak chcete garantovat tento záměr, než získáním známky, či kreditu? Doufám, že nemusím znovu vysvětlovat, že na prahu našeho vstupu do EU to není záměr neopodstatněný.

Studenti „s křídly“ pravděpodobně nebudou považovat zkoušku z jazyka za zbytečnou, protože asi budou patřit mezi ty, kteří už nějaký jazyk solidně znají, tudíž mají možnost si velmi rychle zkoušku udělat na základě doplňkových materiálů lexikálně zaměřených k jejich oboru a možná se ještě velmi chytře začnou ZADARMO vzdělávat na UP v jazyce jiném. A dokonce věřím, že jim ještě zbude čas na to, aby získali kredity i za jiné zajímavé věci (že by fenomenologii?). Vždyť student může získat kredity více, než má předepsáno. Ví, že je na UP hodně studentů, kteří znají jazyky velmi dobře, i když to není jejich studovaný obor, ale jsou také takoví, kteří si pouze myslí, že daný jazyk ovládají, protože se přece „kind of, sort of“ klidně domluví se svými zahraničními kamarády, či při cestování. Tu pomůže gesto, tam všeobecná fráze a je tu „komunikace“ (možná, že to je kategorie studentů, která se cítí dotčena, když neuspěje v testech na KALu). Tohle ale rozhodně nestačí ke splnění požadavků na cílovou znalost cizího jazyka, což je plnohodnotná komunikace v oblasti studovaného oboru ve formě mluvené i psané. A možná, že existuje i třetí kategorie studentů, kteří mají pocit, že jazyk jim nebude k ničemu na základní škole někde v malé většice naší vlasti a studijní pobyt v zahraničí stejně neplánují. I tito studenti budou absolventy UP a i na té malé většice by měli být modelem současné vzdělanosti.

Věřím pevně, že UP svůj správný záměr nezmění a že všichni studenti to pochopí.

Doc. L. Hornová,
prorektorka UP pro zahraniční styky

Křídla

Má je kolibřík stejně jako Boeing 747. Rozdíl mezi nimi je v rozptýlení a v tom, že jedna narostla sama a ta druhá byla navržena konstruktéry. Přesto létá ten i ten. Kolibříci matematiku neumí, konstruktéři ano. Proč to píšu? Protože v Žurnálu UP č. 13 na str. 1a 4 je vedena diskuse o matematiku u maturity – jestli ano, nebo ne. Vzhledem ke kampani, která se zvedla PROTI matematice mezi středoškolským studentstvem, pravděpodobně matematika vypadne z maturitních předmětů. Budiž. Tím pádem pomalu zanikne mj. fyzika, mechanika, dynamika, termomechanika, statika, astrologie, chemie, geodzie, některé diagnostické postupy v medicíně a Český úřad pro patenty a vynálezy. Budiž. V tomtéž ŽUP na str. 8 se pléduje za zrušení výuky jazyků na nefilologických oborech. Budiž. Tím pádem si už za pár let nepřeložíme ani know-how hongkongské provenience. (Já jsem se učil anglicky, abych zjistil, jestli jsou Beatles brouci, nebo úderníci.) Ani matiku ani cizí jazyk. Budiž. Naši politici u vědomí toho, že jsme malá země, volají po tom, abychom se živili vývojem technologií – jako národ vzdělanců. Potom se spokojí s tím, že se v ČR stavějí montážní linky cizích firem. Budiž. Já jsem maturoval z matematiky a deskriptivy, ale to už je tak dávno... PŘEZIL JSEM TO.

Tragédií je i to, že se na základních a středních školách začíná diskutovat o tom, že se NAŠE DĚTI přetěžují. Vědí někdy víc než my, (nebo alespoň by měly). Není to TO, co nás števe?! Učení bolí a bezbolestně nejde v životě nic. Budeme si muset vybrat, jestli chceme ty montážní linky projektovat, nebo na nich za pár šupů pracovat.

Ani toto není BEZBOLESTNÁ VOLBA. Stalin ROZHODL, že všichni občané budou mít střední vzdělání, akademik pak byla otázka nástavby. Od té doby se sovětské výrobní linky začaly zpomalovat až do kolapsu. Poté se ti, co JESTĚ UMĚLI matematiku, začali učit arabsky. Německé filozofy po válce v Americe nechťeli, ale W. von Brauna ubytovali v Hiltону na náklady vlády.

I někteří jiní TO PŘEZILI, jako mistr Campanus, který na dotaz u skříně s privileji od Karla IV. po Falce (co měly cenu listů v listopadu navátého na Bílou Horu od letohrádku Belveder), odpověděl Keplerovi na otázku, co zbude staroslavné UNIVERSITĚ, když Habsburk zruší filosofii, astronomii, anatomii a právo: „No přece teologie...“

Ing. J. Pour

Student O. Bláha neví!?

(K článku *Zed' jako prostředek k sebevyjádření*, ŽUP, č. 14. 1999, s. 7)

Jako emeritní předseda Klubu Karla Maye, založeného mou osobou a kamarádem Z. Cviklem (dnes odborným pracovníkem Valašského muzea v Rožnově pod Radhoštěm) na FF UP a zkoumajícího v letech 1980–1983 problematiku dobrodružné literatury, musím vyjádřit nemalý údiv nad trestuhodnou neznalostí studenta O. Bláhy. TUBLAT přece není mongolský chán!! TUBLAT je opi (rozumějí opičí samec vyznačující se mohutnou „kosmatou“ hrudí, věrný to fámulus zákeřného Kerchaka, vůdce opi tlupy, ve které vychovávala opi samice Kala (než ji zahubil černý válečník Kulonga, nejstarší syn kmenového krále Mbonga, otráveným šípem) opiho muže Tarzana, jinak sira Johna Claytona lorda Greystoka.

Na vaši obranu, studente Bláho, musím s hlubokým politováním konstatovat, že ani znalostí vašich studentských předchůdců z let 1980–1983 nebyly v tomto ohledu valné. Náročnými přijímacími zkouškami do KMM neprošel nikdo kromě předsedy a místopředsedy tohoto ctihodného sdružení, když pomínu několik dívek vyznačujících se ovšem jinými přednostmi než detailními znalostmi díla K. Maye a jiné dobrodružné literatury. Nesmím ale opomenout krátké (cca dvanáctihodinové) členství studentského kolegy (dnes oblastního manažera ODS), složivšího přijímací zkoušku v Mikulovské vinárně jen díky tomu, že uplatil zkušební komisi několika džbánky červeného vína. Následující den, když se mysl stala opět jasnou, byl šťastlivec z Klubu Karla Maye ihned vyhozen. A nepomohlo mu ani pozdější předložení *Česko-komančského a Komančsko-českého slovníku* neřklí seminární práce *K problematice pohřebního ritu mesalerských Apačů na příkladu Inčučuny a Nšo-či*.

Tudíž – polepšete se, studente O. Bláho, opravdu se polepšete!

PhDr. P. Urbášek

Metody, jak vzdělávat lidi, ještě nejsou tak dokonalé, jako metody dělat z nich blbce.

-jas-

Čeho má jeden plnou hubu, mívají ostatní plné zuby.

-kos-

MEZI NÁMI VZDĚLANCI

Tak jsme se dočkali roku 2000, římskými číslicemi MM, posledního roku 20. století. Poněvadž ví jen Bůh a svatý Václav, jak to bude vypadat s Čechy a najmě Olomoučany roku 2100, a český, potažmo olomoucký dnešek nelze posoudit bez náležitého historického odstupu, pokusíme se o pohled na

OLOMOUC ROKU 1900,

obývanou tehdy poddanými Jeho nejkrásejšího Veličenstva, císaře Františka Josefa I. Milovaný mocnánř oslavil 18. srpna 1900 své sedmdesátiny a na rakouském císařském trůnu seděl již 52 léta – od 2. prosince 1848, kdy v jeho prospěch v olomouckém arcibiskupském paláci abdikoval jeho strýc, císař Ferdinand I. Dobrotivý, a nástupnického práva se vzdal jeho otec, arcivévoda František Karel. Dožné tuto událost připomínají vitráže v oknech olomouckého chrámu sv. Mořice, zatímco bronzový pomník Františka Josefa I., zbudovaný před olomouckou radnicí k padesátiletí jeho vlády, vzal za své roku 1919 spolu s názvy náměstí Františka Josefa I. (dnes nám. Republiky) a třídy Františka Josefa I. (dnes 1. máje).

Roku 1900 byly v Olomouci napočítány 802 domy a 21 707 obyvatel, z toho 18 075 civilistů a 3632 vojáků. Národnostním složením byla Olomouc městem německým – za Čechy se prohlásilo 6798 osob (z toho 5295 civilistů), zatímco za Němce 13 982 osoby (12 339 civilistů). Tento poměr se změnil ve prospěch olomouckých Čechů teprve 19. dubna 1920, kdy bylo k městu připojeno 13 předměstí, převážně českých, a počet obyvatelstva Velké Olomouce tak stoupl na 57 206 osob, z toho téměř 40 000 české národnosti. Vztahy mezi olomouckými Čechy a Němci nebyly před 1. světovou válkou nijak mírumilovné, jak se mj. ukázalo při krvavé srážce mezi oběma etniky během sokolského sletu v Olomouci 9. září 1900.

Správa města Olomouce byla proto až do roku 1918 v německých rukou. Právě roku 1900 zemřel

bývalý olomoucký starosta Josef šlechtic Engel (nar. 1830), který starostenský úřad zastával celých 24 let až do roku 1896. Engelovým nástupcem se stal Karel Brandhuber (1846–1934), továrník, zeť Mořice Primavesiho a společník firmy Primavesiů, jež vlastnila banku, několik cukrovarů a textilek i jiných podniků.

Římskokatolickou víru vyznávalo v Olomouci roku 1900 16 198 osob, protestantů bylo 253 a izraelitů (Židů) 1596. V čele olomoucké arcidiecéze stál roku 1900 ThDr. Theodor Kohn, pocházející z českožidovského rodu (olomoucká kapitula jej zvolila arcibiskupem 8. listopadu 1892). Vůči Kohnovi se v té době v církevních i laických kruzích zformovala opozice, jejíž nátlak donutil arcibiskupa Kohna v březnu 1904 k rezignaci. Výchovu římskokatolického kněžského dorostu zajišťovala olomoucká Teologická fakulta, jejímž děkanem byl roku 1900 ThDr. Karel Wisnar (rodák z Příboře).

Němečtí evangelíci augšpurské konfese (luteráni) si roku 1900 s přispěním severomoravského průmyslníka Hermanna Brasse vybudovali v Olomouci kostel a faru (tzv. červený kostel na dnešní třídě Svobody, dnes skladiště knih Státní vědecké knihovny).

K předním olomouckým novinám náležely roku 1900 dva listy konzervativní – *Olmützer Zeitung* a *Našinec*, nejvíce se čelil radikálně pokrokovému *Olomoucký Pozor*; zájmy liberálních Židů, hlásících se jazykově a kulturně k německovi, reprezentoval v Olomouci vydávaný deník *Mährisches Tagblatt*. Městské divadlo (dnešní Moravské divadlo) bylo výhradně německé, česká divadelní představení a jiné kulturní podniky se uskutečňovaly v Národním domě a v sále hostince U města Prahy (dnešní kino Lípa). Roku 1900 byl zásluhou advokáta Albrechta Blumenzweiga (1840–1903) založena olo-

loucká *Gesellschaft der Kunstfreunde* (Společnost přátel umění), jež téhož roku podporila výstavu českého Sdružení výtvarných umělců.

Česko-německé národnostní konflikty se projevovaly i v olomouckém školství. Zvláště roku 1900 se ozývaly hlasy volající po zřízení českého reálného gymnázia (vedle Slovanského gymnázia) a české univerzity v Olomouci, které ostře odmítl olomoucký starosta a zemský poslanec Karel Brandhuber 19. dubna 1900 ve svém sněmovním referátu o moravském středním školství, když prohlásil: „Olomouc ještě nepotřebuje českou reálku!“ Naproti tomu téhož roku byla německá vyšší obchodní škola v Olomouci, založená roku 1894, přejmenována na obchodní akademii, pro niž byla postavena nová budova (dnes sídlo děkanátu Lékařské fakulty UP). Město dále zřídilo roku 1900 německý ženský učitelský ústav a vyšší dívčí školu s penzionátem – *Elisabetinum*, pro něž v následujících dvou letech přestavělo objekty bývalé všeobecné nemocnice a vybudovalo průčelní trakt (dnešní budovy Filozofické fakulty UP, Křížkovského 10). České odborné dívčí školství získalo ústav v Olomouci díky kanovníkovi Emanuelovi hraběti Pöttingovi již roku 1895.

Vstup do bývalé všeobecné nemocnice (v místech předního traktu FF UP, Křížkovského ul. 10) r. 1900

Fejeton

Svět je malý aneb moravský traktor na americkém středozápadě

Dostal jsem novoročenku.

To jistě není informace, která by sama o sobě stála za to, abych jejím sdělováním obtěžoval své bližní.

Ta novoročenka byla od profesora Williama Millera z Central Michigan University (CMU) v Mount Pleasant.

Ani na tom vlastně není nic tak zvláštního. Kdekoliv z nás má svých pár přátel v Americe, často přátel korespondenčních.

To, co snad stojí za zmínku, je uzlík několika informačních trajektorií, kterým se tahle novoročenka stala.

Profesora Millera osobně neznám. Loni mi poslal dopis, ve kterém se zajímal o poměry na olomoucké univerzitě, protože univerzita, jejímž je členem, udržuje kontakt s jedním z pracovníků Univerzity Palackého. Možná si ověřoval, zdali má Univerzita Palackého víc součástí než právě onu katedru. Něco jsem mu tehdy, tj. loni, odpověděl. Nic příliš věcného, spíše jen společensky zdvořile jsem ho ujistil, že jsme opravdu univerzita – podle běžných evropských zvyklostí. A před koncem roku jsem mu poslal novoročenku.

V letošním novoročním e-mailu profesora Millera byl obrázek, o němž prohlásil, že vznikl z inspirace loňské novoročenky pracovníků biometrie Lékařské fakulty, kterou vytvořila má informačně talentovaná kolegyně. Na obrázku je obligátní vánoční stromek a pod ním něco, o čem profesor Miller prohlašuje, že je to Bill on his Czech tractor ZETOR. To je jedna nitka do onoho uzlíku.

Druhou nitku představuje zpráva, že ze zmíněného pracoviště olomoucké univerzity na CMU stážíval jeden kolega (jméno neuvádím, protože jsem si nestačil vyžádat svolení).

Třetí nitkou je zpráva, že na CMU bude jako hostující profesor v příštím roce působit Milan Hejtný, což je významný metodik matematiky a profesor Karlovy univerzity a taky můj někdejší spolužák z matfyzu.

Vážení přátelé, svět je při vši své velikosti občas docela malý. Je rozhodně malý alespoň v jistých svých dimenzích, o čemž nás tu a tam přesvědčuje. Bylo mi příjemné, že jsem mohl svět přistihnout v jeho ne-velikosti, aniž bych přitom musel udělat něco víc než odklepnout pár klapek klávesnice svého počítače.

Billa Millera jsem nikdy neviděl a on pravděpodobně nikdy nevidí mne (přestože naznačil zájem o poznání Olomouce). Není tak podstatné, že data našeho narození jsou si blízka. Podstatnější je, že se trajektorie našeho vnímání a uvažování dotkly tak, že to sice nezvratilo běh našich životů, nicméně přece jen to stačilo podtrhnout vědomí vlastní existence. Alespoň mně – vědomí té mé.

Je nás příliš mnoho na tomto světě, abychom si stačili všichni podat ruce. Každý s každým. Proto je způsob dotyku, o kterém jsem se na těchto pár řádcích zmínil, jednou z možností jak snižovat entropii našeho světa, třeba by se to podobalo přelévání oceánu dětským kyblíkem.

Alespoň mi to tak teď, kdy tohle píší, docela připadá.

Prof. S. Komenda

Olomouckému starostovi Karlu Brandhuberovi nelze upřít mimořádnou podnikavost a péči o modernizaci městských zařízení. K Brandhuberovým aktivitám z devadesátých let (jako zejména výstavba nové zemské nemocnice na Tabulovém vrchu, vodovodu, elektrárny, modernizace plynárny, zřízení elektrické pouliční dráhy, ústředního hřbitova v Nereděné a oprava radnice) přibýly 16. května roku 1900 městské jatky Na špici (dnes obchodní dům Senimo) a masná tržnice. Město věnovalo nemalou péči i svým parkům – roku 1900 bylo zřízeno třicetistupňové schodiště z Blaževského náměstí do Fröbelovy (dnes Aksamitovy) ulice, ústící do Výpadu (nyní Bezručových sadů).

Tento holý a zdaleka ne úplný výčet faktů o Olomouci roku 1900 bychom měli doplnit pohledem do tvář tehdejších Olomoučanů. Film byl tehdy ještě v plenkách (první biograf se objevil v Olomouci až roku 1911), ale fotografické živnosti prosperovaly. O zachycení Olomouce konce 19. století se zasloužili především fotografové Sigmond Wassergel (1846–1909), jenž měl svou dílnu na Dolním náměstí č. 7, a Hermann Schleif, sídlící v Ostružnické ulici č. 25. Před stavbou Elisabethina zhotovil H. Schleif na podzim roku 1900 pět velkých snímků bývalé všeobecné nemocnice (dnes budovy FF UP) a čtyři detailní snímky její kaple. Na prvním snímku, zabírajícím vjezd do parkového nádvoří (v místech dnešního předního traktu FF UP) s nápisem *Levaminis miserorum Josephus II. MDCCCLXXXIV* (Úlevě trpícím Josef II. 1784), zachytil fotograf rovněž postavy šesti mužů, čtyř vojáků a dvou civilistů. Je to zřejmě jediný doklad existence těchto Olomoučanů z roku 1900, pouhých „pěšáků historie“.

J. Fiala

Studentská rubrika

Klasická malba nekončí

Na konci loňského roku byla v olomoucké Galerii Výpad (Purkrabská 2) instalována výstava děl studentů a absolventů pražské Akademie výtvarných umění. Svě malby zde představilo 11 mladých umělců, které spojuje osobnost prof. Z. Berana, jehož ateliér každý z nich navštěvoval alespoň jeden rok. Galerie Výpad tak navázala na tradici studentské galerie Půda, která v minulosti již několikrát uspořádala výstavy z různých ateliérů AVU.

B. Valchářová v Olomouci vystavovala práce, jež bychom mohli nazvat *Detaily české vládky* a jež jsou součástí její diplomové práce (1999). Ta se skládá z pěti dílů: tři obrazů české vládky, mezi něž jsou vloženy koláže fotografií z roku 1968. Dílo působí agitace jako jakási vzpomínka na pompézní slavnosti z dob socialismu. To je ovšem malířčin záměr a vše je myšleno ironicky. Druhým dílem, které zde Valchářová vystavovala, byla její raná práce z roku 1993 *Jeptiška*, v níž autorka zúročila své poznatky ze španělské malby.

Další z vystavujících autorek, **D. Hamsíková**, jejímž hlavním oborem je restaurátorství, v Galerii Výpad představila své *Snímání z kříže*. V tomto případě ovšem nešlo o motiv biblický, ale o „snímání kříže“ restaurátory za účelem jeho restaurování.

Jako o výjimečném talentu se mluví o **T. Kubíkovi**, studentu 4. ročníku AVU, který v roce 1998 obdržel cenu rektora AVU doc. J. Kotalíka za mimořádně kvalitní malbu. Jeho obraz *Tankista*, prezentovaný na olomoucké výstavě, jenž je parodií na klasickou ruskou malbu v socialistickém realismu, Kubíkova pověst skutečně potvrdil.

Typickou ukázkou historismu byl na olomoucké výstavě obraz *Kentaura*, jehož autorem je **J. Gruss**. Jedním z mála projevů hyper-

realismu byl v Galerii Výpad vystavovaný autoportrét **L. Kmeťové**. Inspiraci gotickou a raně renesanční malbou a také vliv historismu bylo možné vycítit z prací **J. Štose**, které vznikly po absolutoriu AVU s delším časovým odstupem.

Další z řady zde vystavujících autorů, **D. Pitín**, představil svůj obraz, který byl součástí prostorové instalace, kdy skutečná předloha stolu namalovaného na obraze byla před ním rozložena i s nádobím a ubrusem. Anděl sedící na pračce byl autoportrétem autora. Celý obraz pak působil jako záměrné dovolení průnik do soukromí.

I přesto, že prostory a osvětlení galerie nebyly zcela ideální pro takto koncipovanou výstavu, je dobře, že v dnešní postmoderní době je možné něco takového shlédnout a uvědomit si, že i klasická malba nás může stále překvapovat a zároveň nás upozornit na krásu starých tradic, které tolik obdivujeme.

Snad bychom tyto tendence mohli chápat jako jakousi revoltu proti dnešnímu směřování umění a proti názorům, že klasická malba se již přežila, a dokonce že realistickou malbu můžeme plnohodnotně nahradit fotografií. S něčím takovým však nemohu souhlasit. Cožpak můžeme na fotografii obdivovat nádherné tahy štětcem a složité vrstvení barev? V žádném případě fotografii nezavrhuji jako druh umění, ale nesmí být zaměňována s klasickou malbou, nebo ji dokonce nahrazovat, protože techniky obou se značně liší.

Ríká se, že tato skupina mladých umělců sdružená kolem prof. Z. Berana je ve svém projevu ojedinelá. Pravda však je, že tyto tendence se na AVU udržují již 200 let a někteří z absolventů této školy u svého původního zaměření zůstali, bohužel ne jako skupina, ale

jako jedinci. Autoři, kteří se na olomoucké výstavě prezentovali, tedy nejsou ojedinelí ve své technice a zaměření, ale ve své semknutosti a spolupráci. Doufám, že se své myšlenky nevzdají a alespoň někteří z nich zůstanou věrni tomuto nádhernému odkazu minulosti.

J. Stratilová,
studentka 1. ročníku Katedry výtvarné výchovy PdF UP
Foto -tj-

... a příští týdně...

19. – 23. LEDEN

Karlova Studánka: V. rhinologické dny. Pořádá Rhinologická sekce České společnosti ORL, Česká imunologická a alergologická společnost a Česká pneumologická a ftizeologická společnost, Otolaryngologická klinika a Klinika TRN LF UP.

20. LEDEN

Divadelní sál Domu armády, ul. 1. máje 3, Olomouc, 14.00 hod.: 3 x O. Olomoucké otolaryngologické odpoledne. Seminář pořádaný ORL klinikou LF UP a FN Olomouc.

Knihovna oddělení alergologie a klinické imunologie FN Olomouc, I. P. Pavlova 6, 14.30 hod.: Prim. MUDr. Z. Heřmanová: ANCA protilátky. Přednáška v rámci semináře České imunologické společnosti a Imunologického ústavu LF UP a FN Olomouc.

24. – 29. LEDEN

Cyrlometodějská teologická fakulta UP: Akademický týden. Cyklus přednášek

-red-

Vítězství na studentské vědecké konferenci

V závěru loňského roku proběhla v Brně u příležitosti výstavy MEFA *Česká a slovenská studentská vědecká konference* lékařských fakult, na níž získal student 5. ročníku LF UP MUC. **Vít Procházka** první cenu za práci *Kostní densitometrie a vybrané parametry kostního metabolismu u mnohočetného myelomu*. (Tato práce byla rovněž odměněna cenou děkanky LF UP, viz Žurnál č. 14/99, s. 2.)

Školitelem studenta byl odborný asistent MUDr. J. Bačovský, CSc., ze III. interní kliniky LF UP. Problematika mnohočetného myelomu je přítomna na III. interní klinice studována již řadu let a navazuje na tradici věnovanou problematice monoklonálních gamapatií na hematologických pracovištích FN Olomouc.

Téma práce je nepochybně aktuální, protože mnohočetný myelom patří mezi nejčastější

zhoubná onemocnění krevtvorby, jehož hlavním projevem je tvorba osteolytických lézí a patologických fraktur, které významnou měrou ovlivňují morbiditu i mortalitu nemocných. Možnost posuzování rozsahu a tíže kostního postižení i monitorování úspěšnosti léčby je důležitá pro hodnocení výsledků léčby takto postižených nemocných.

Ukazuje se, že pozornost věnovaná studentské vědecké činnosti na LF UP má nejen význam pro obohacení pregraduální přípravy a celkového rozhledu studentů naší LF, ale že její úroveň snese také srovnání s výsledky dosahovanými ostatními univerzitními pracovišti v ČR.

Prof. V. Ščudla, CSc.,
přednostka III. interní kliniky LF UP

Olomoučtí studenti natáčeli v ostravském divadle

Po dohodě s činohrou Národního divadla moravskoslezského v Ostravě, s níž dlouhodobě spolupracuje Katedra teorie a dějin dramatických umění FF UP, se v pondělí 13. 12. 1999 uskutečnil další společný podnik. Skupina studentů s divadelní i filmovou specializací provedla pomocí tří videokamer záznam inscenace Hrubínovy *Romance pro křídlovku*, kterou v dramatinaci M. Pivovara režíroval R. Lipus. Motivací byla nejen samotná vynikající inscenace, ale zejména její umístění do netradičního divadelního prostoru (diváci sedí na jevišti

na točně), které téměř znemožňuje pořízení adekvátního audiovizuálního záznamu. Získaný materiál poslouží mj. analýze možnosti a omezení trvalé audiovizuální dokumentace divadelního artefaktu. Výsledky své práce předloží studenti veřejnosti v rámci doprovodného programu AFO 2000 věnovaného problematice divadla v audiovizuálních médiích za účasti ostravských inscenátorů. Studentský projekt vedou pedagogové divadelní sekce katedry.

-is-

Vážení čtenáři,

jak si někteří z vás možná povšímlí, poslední číslo Žurnálu UP, které vyšlo před závěrem loňského roku, mělo částečně silvestrovský ráz; některé texty neměly jiný (více či méně povedený) účel než pobavit a alespoň jednou v roce vybočit z přísně věcného stylu standardních příspěvků. Věříme, že většina z vás si utvořila vlastní úsudek a doufáme, že autoři, kteří nám zaslali své reakce na zmíněné texty, pochopí naše rozhodnutí nepublikovat jejich příspěvky a v polemice tohoto typu nepokračovat.

Děkujeme za spolupráci a pochopení.

Redakce